

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
Helyben egy hónapra 1 kor., negyedévre 3, fél évre 6, egész évre 12 kor.
Vidéken: egy hónapra 1 kor., 20 fill., 1/2 évre 3 kor. 60 fill., 1/2 évre 7 kor., 1 évre 14 kor.
Egyes szám ára 4 fillér (2 kr.).

Felelős szerkesztő:
BARTÓK LAJOS.
Kiadótulajdonos:
WERBŐCZY KÖNYVNYOMDA R.-TÁRSASÁG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV. ker., Vármegye-utca 11—13.
Apró hirdetések ára: egy szó 2 fill., vastagabb betűvel 4 fill.
Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.

Szárnyaszegetten.

Nem éljük a nagy szenvedélyek korát; se hideg, se meleg az az áramlat, a melyhez hasonló a mi közéletünk a benne szereplőkkel egyetemben. Mindenre találunk hamarosan megnyugtatót, minden sebre tapaszt, minden sérelemre írt; könnyen is találhatni, mert olyan az mind, mintha egy receptre írták volna.

Ez a mi bajunk, ez a mi legnagyobb gyöngeségünk. A szellemi elernyedés melankólikus hangulata borul fölénk s ha néha-néha, itt vagy ott fölsessen egy világító lángszög — egyetemlegesen üdvözöljük a meggyújtóját, megbámuljuk a tüzes röppentyűt s egykedvűen látjuk, a mint erőtlennül, kialvóan, hidegen hull le a magasból és megsemmisül.

Ilyen állapotban, mint most vagyunk, nevetséges arról beszélni, hogy Magyarország létesítse végre-valahára a nemzeti államot. Igen, nevetséges, mert azt a nemzeti államot nem akarja az osztrák kamarilla, a mely attól tart, hogy ha Magyarország nemzeti magyar állammá lesz, a nemzet annyira megerősödik, hogy megbontja a dualizmust.

A közös hadsereg a magyar nemzeti államtól egységét félti s az alkotmányos kormányoktól és testületektől független állását, mely — mondhatni — külön abszolutisztikus hatalommá teszi.

A magyar nemzeti állam ellenségei a nemzetiségek, a melyek attól tartanak, hogy a nemzeti állam megépülésével beleolvastatnak s többé elszakadni képesek nem lesznek.

A kozmopoliták e világversenyben élnek és eszméiket a külföldről veszik. Minél nagyobb a piac és korlátlanabb a forgalom, annál több hasznot hajt a kereskedés. A magyar nyelv, műveltség és országhatár nekik szűk. Az állam nem haza, csupán rendszet s

a magyar nemzeti fölfogást lenézik.

A szociálisták nem férnek össze sehol a nemzeti államokkal, tehát nálunk se. Mindig ezt kiabálják: »Éljen a nemzetközi szociáldemokrácia.« Hazafiság és vallási guny tárgyát képezik előttük, mert egyikből sem lehet enni, ha az ember nem pap, vagy képviselő. Származás és születés nem határoz, mert születés és születése helyét senki szabadon nem választhatja s minden nyelvet meg lehet tanulni, ha tehát a nemzetiség csak véletlen és előítélet, a nemzeti állam is nevetséges rossz, mert dupla kényszer, hivatalos és nyelvi zsarnokság.

Szóval a magyar nemzeti államnak sok és erős ellensége van, a magyar pedig most gyönges és szegény.

Gyönges és szegény ahhoz, hogy a magyar nemzeti államot végleg megalkossa, ellenségeit leküzdje. Mert a magyar nemzeti államhoz erős munka kell. A magyar faj fentartására, virágzására és biztosítására szükséges, hogy Magyarország történelmi alapon, mint alkotmányos állam, szabad intézményekkel bírjon; törvényeiben, közigazgatásában, hadseregében egységes és magyar legyen s a kor igényeinek megfelelően szerveztessék; nyelvben és műveltségben nemzeti kulturája magas fokot érjen el; gazdasági fejlődése ne akadályoztassék; a föld a magyar birtokok tulajdonában maradjon meg; a nép testi ereje, épsége, egészsége, erkölcsé ápoltsanak, hogy szaporodhassék; békés gyarapodásának eszközlésére gondosan és becsületesen kormányoztassék, tehát a korrupciótól és kikapcsolástól megoltalmaztassék.

Ez a nagy feladat, a mely előtt állunk évtizedek óta s ma is még mindig sokkal erősebbek azok, a kik a magyar nemzeti államot nem akarják.

Budapest, okt. 29.

Közös miniszteri értekezlet. Bécsből jelentik, hogy a megszállott tartományokkal való új vasúti összeköttetések tárgyában tartott közös miniszteri értekezletet vasárnap délelőtt 11 órakor folytatták és délután fél 3 órakor szakították félbe. Ezután Széll Kálmán miniszterelnök Körber dr. osztrák miniszterelnökkel még egy óra hosszát tanácskozott folyó ügyekről. Félhárom óra után ő felsége Goluchowski gróf külügyminisztert magánkihallgatáson fogadta. A boszniai új vasutak ügyében az értekezletet holnap délután, Mária Rajnéria főhercegnő egybekelési ünnepsége után folytatják. A magyar miniszterek kedden reggel érkeznek Budapestre.

Beszámoló. A Lipótvárosban tegnap izgatottan ültek ebédhez az emberek. Mezei Mór képviselő beszámoló beszédét mondott a Vigadóban és a liberális párt tántoríthatatlan híveként mutatkozott be hallgatói előtt, habár összeszédta a jelenlegi kormány antimerkantilista irányzatú törvényjavaslatait. László Mihály Székelyudvarhelyen beszélt választói előtt, dicsérte a kormány helyes uton járó gazdasági politikáját s megemlékezett azokról a támadásokról, melyeket egy-két oldalról Széll Kálmán ellen intéznek s a melyeknek szerinte semmi jelentőségük sincs. Az egész ország tudja és látja, hogy Széll Kálmán képviseli az igazi szabadeivűséget s a támadók is igen jól tudják, hogy nincs kormány, mely szabadelvű alap nélkül csak 24 óráig is fenn tudná magát tartani. A beszédet a hallgatóság nagy tetszéssel fogadta.

Minden rendben van. A magyar-igeni kerület orsz. képviselője, Werner Gyula, a következő nyilatkozat fölvetelére kér föl bennünket: »Egyik napilap vasárnapi számában az az állítás foglaltatik, hogy Alsó-Fehérvármegyében minden hivatalos tényező állást foglalt a Széll-kormány ellen. Mint a vármegye egyik országgyűlési képviselője, a ki az ottani viszonyokat jól ismerem, kötelességemnek tartom kereken kijelenteni, hogy ez az állítás, ha nem a virgoney képletnek játéka, úgy minden betűjében téves és alaptalan értesülés.«

Törvény az adminisztráció egyszerűsítéséről. Nagyfontosságú törvényjavaslat benyújtását határozta el a belügyi tárca vezetője, Széll Kálmán miniszterelnök. Ennek a javaslatnak, a mely jelentékeny előrelépést jelent a közigazgatás reformjának te-

rén, a vármegyei közigazgatásnak egyszerűsítése lesz a tulajdonképpeni és főtárgya. Értesülésünk szerint ezek lesznek a javaslat fő alapelvei:

a) Kihágási, rendőri és némely közigazgatási ügyekben a hatáskörök decentralizálása mellett a fórumoknak lehető egységesítése.

b) A jogorvoslatoknak egységes alapon való rendezése.

c) A kézbesítési ügynek a modern élet követeléseivel való összhangba hozása.

d) Felhatalmazás arra, hogy a miniszter egységes alapon rendezhesse a kihágási pénzbüntetések nyilvántartását és elszámolását.

e) Az összes vármegyei pénzkezelésnek a postatakarékpénztár igénybe vételével és a csekk-rendszer alapján való szabályozása.

f) A vármegyék járásaiban számvevői állások rendszeresítése stb.

Vörösmarty Mihály szobra.

Vasárnap ment végbe az »Otthon« disztermében a Vörösmarty-szobor ügyében összehívott értekezlet.

Jelen voltak a közélet, irodalom és művészet kitűnőségei, a legelőbbkelő tudományos és irodalmi egyesületek képviselői, a ki pedig akadályozva volt a megjelenésben, levélben fejezte ki a mozgalom megindulása felett érzett örömet.

Lejebb következő tudósításaink hű képét adják az értekezlet lefolyásának, a mely méltó kiindulási pontja egy nagy arányú nemzeti mozgalomnak és azon ünnepélyeknek, a melyeket a nagy költő születése századik évfordulójának alkalmából rendeznek a költő szülőhelyén, ugy szintén a legelőbbkelő tudományos és irodalmi intézetek, a Magyar Tudományos Akadémia, a Kisfaludy- és a Petőfi-Társaság.

Vörösmarty szobrára, a mint lapunkban már említettük, előzetesen számos adakozás történt már, de maga a mozgalom mégis a tegnapi értekezletől datálódik. Rákosi Jenőnek, az »Otthon« elnökének, szerencsét kívánhatunk, hogy a fenkölt nemzeti ügyet fölkarolta és helyes mederbe te-

relésére az első fontos lépést megtette.

Kétségtelen, hogy nagyszabású mozgalom fogja követni a szerencsés kezdeményt. Százak és ezrek, valamennyi néposztály, szegény és gazdag, egyszóval az egész nemzet lelkesedése fog közreműködni arra a célra, hogy a haza régi dicsőségének nagy hősköltőjének, a »Szózat« halhatatlan lantosának emlékét hozzá méltó szobor hirdesse az utókornak az ország szívében, Budapesten.

Vörösmarty Mihálynak szent honfi bánattól vérző szíve kiengesztelődne, ha tanuja lenne a nemzet nagy lelkesedésének, a mely megérezte, hogy annak szellemét szükség feltámasztania, a ki a múltból merítette ihlettségét és rendületlenül hitt abban, hogy még jönni fog egy jobb kor!

E lelkesedésből láthatja Vörösmarty, hogy »el nemzet e hazán« és nem is lenne méltó az életre, ha nagyjainak emlékét nem ápolná szíve mélyében!

*

A Vörösmarty Mihálynak a székesfővárosban felállítandó szobor ügyében, vasárnap d. e. 11 órára összehívott értekezleten megjelentek:

Darányi Ignác földmívelési miniszter, Perczel Dezső a képviselőház elnöke, Jókai Mór dr., Márkus József főpolgármester, Eötvös Loránd báró, az Akadémia elnöke, Graenzstein Béla államtitkár, Bartók Lajos, Bardócz Pál (Magyar Tanítók Kaszinója), Beck Nándor, Benke Gyula bankigazgatók, Beöthy Zsolt, Beöthy László, Chorin Ferencz képviselő, Csajthay Ferencz szerkesztő, Cséri József, Emich Gusztáv, Erődi Béla dr., Falk Zsigmond lovag, Festetics Bennó gróf kir. tanfelügyelő (Fiáth bárófehérmegyei főispán képviselőjében), Forster Géza, Gelléri Mór, Hadsics A. a Matica Sztoka elnöke (Sevics Mitro-

fán bácsi szerb püspök képviselőjében), Halmos János polgármester, Herczeg Ferencz orsz. képviselő, szerkesztő, Herczegh Mihály dr., Heinrich Gusztáv dr., Hevesi Ödön takarékpénztári igazgató, Hofer Károly főigazgató, Hutyra Ferencz dr., Janics Imre dr. (a F. M. K. E. képviselőjében), Jánosi Gusztáv cz. püspök (Hornig Károly báró, veszprémi püspök képviselőjében), Kaposi József (Szent István Társulat képviselőjében), Konrad Márk dr. (Nagyvárad), Korbuly József szerkesztő, Kovács János dr., Koroda Pál dr. (Demény Károly postaiigazgató képviselőjében), Kresz Géza dr., Kulinyi Zsigmond szerkesztő (Szeged), dr. Kinley Nándor (Széll Ignác államtitkár képviselőjében), Lázár György dr. országgyűlési képviselő (szegedi Dugonics-Társaság), Ludasi Sámuel, Magyar Gábor, a kegyes tanítótrend tartományi főnöke, Margalics Ede dr. egyet. tanár (Pázmány-Egyesület), Mészáros Imre, Mihálik Izidor dr., Mihályfi Ákos dr. szerk. (a zirczi apátság képviselője), Molnár Viktor min. tan. (Wlassics min. képviselőjében), Morzsányi Károly dr., Müller Kálmán dr. egyetemi tanár, Nemes Antal apátplébános, Pucher József, Paszner István (Délmagyarországi Tört. Társulat), Patzner Iván dr. (Szent László-Társulat), Rajna Ferencz, Rácz István dr., Rábel László (Soproni Irod. és Műv. Társulat), Róth György, Rapaius Rajmund a budapesti Tud. Egyetem rektora, Stern József dr., Sziklay János dr., (Pozsonyi Toldy-Kör), Schreyer Jakab dr., Schmidt Jenő orsz. képviselő, Szőke István, (Budapesti Tanító-Testület képviselőjében), Szapary Pál gróf, Székely Ferencz takarékpénztári igazgató, Váradi Antal dr., Váradi Árpád (a csanádi püspök képviselőjében), Vavrik Béla kuriai tanácselnök, Vértessy József (Székesfehérvár), Werner Gyula dr. orsz. képviselő, Zilahy Simon (Ujságkiadók Orsz. Szövetsége), Ujváry Béla (Eötvös-alap) és még igen sokan.

Az értekezletet délelőtt 11 órakor általános figyelem között

Rákosi Jenő nyitotta meg a következő beszéddel:

Tisztelt értekezlet! Hálás szívvel köszöntöm a megjelenteket ebben a teremben, a magyar újságírók házá-

ban; örömmel és büszkeséggel a hála mellett, de elbizottság nélkül mondom el az üdvözlő szózatot, mert jól tudom, hogy nem az én szavamnak messze hallhatósága gyűjtötte ide ezt a fényes gyülekezetet, hanem az eszme ereje, a melyet ajkamra vehettem. Nem is lehetek oly fánhéjazó, hogy ebben a társaságban én akarjam kihirdetni az igét Vörösmartyra. Az ország értelmiségének oly rétegeiből látom megalakulni itt ezt a gyülekezetet, a melynek minden egyes tagja illetékes arra, hogy kiálljon és beszéljen nekem, beszéljen mindnyájunknak, beszéljen illetékesen Vörösmartyról. Inkább talán, hogy módját megadjam, semmint szükségéből kérek engedelmet arra, hogy üdvözletképpen néhány szót elmondjak Vörösmartyról.

A nagy művészelméket égitestekhez szokás hasonlítani. Én, hogy Vörösmartyra hasonlatot találjak, megmaradok a földön. A *Zalán futása*, a *Szózat*, a *Vén cigány* daluoka az égő villámhoz volt hasonlatos. A kik utána jöttek, a nagyok, a hozzá méltó utódok, valóban úgy jöttek és úgy mentek, mint az égitestek sorai. *Petőfi*, mint üstökös, káprázatosan robogott keresztül viharos egünkön; lelkének rettentő erejét belefújta a viharba, a tűzbe, hogy a vihar még szilajabb, a tűz még lángolóbb lett tőle, és elenyészett, mint az üstökös. *Arany* felvonult egünkre mint világot adó, világosságot terjesztő, melegséget szóró, vakító nap, mindnyájunk barátja, mindnyájunk vigasztalója, öröme, méla bánata abban az időben, mikor világot adott. Csodás lélekkel töltötték el saját tartalmukkal azt a kort, a melyben kijöttek vigasztaló-uskra, megerősítő-ésünkre.

Vörösmarty nem így. Vörösmarty *Zalán futása* mint tűzmadár hegy tört keresztül addig nem látott elővel és addig megbonthatatlannak hitt kérgen, a mely a nemzetet lefogta. Sok idők jelei, fényes eszmék, nagy lelkek, nagy tehetségek, mint bányászok kopogtatták évtizedeken keresztül ezt a kérget és megbonthatatlannak találták. De eiharsant a dal a régi dicsőségéről és mint tűzhegy tört elő a kérgen keresztül és lángba borította a nemzetet és képessé tette arra, hogy az eljövendő nagy idő eszméit befogadhassa és tetteit végrehajthassa.

Hihetetlenül megrendítette a nemzetet a nagy dal és elindult utána a nemzet keresni a régi dicsőséget és megtalálta és végrehajtotta oly fényesen, mint bármely harcos elődei azelőtt. Megtalálta a dicsőséget, de nem találta meg a szerencsét hozzá. A ragyogó erő kitérésére éj borult és a vulkánra, a mely a kitérés, mint egy természeti csoda, előre hirdette és hangoztatta, utolsó kitérésében a szerencsétlenség sötét napjai bo-

rultak. Sötétség borult a költőre, utolsó kitérésében elmondotta hattyudalát, a vén cigányról, a mely vérmes és fényes volt a maga reménylő, bizó kétségbeesésében és a melylyel a vulkán kiégett. De látványán tűzén melegedtek nemzedékek s szózata hitvallásával nemzeti életévő lett a magyarnak. És a hol nemzeti ünnep van, ott megzendül a szózat, s a hol jeleseinknek eddig emléket állítottak, ott belső érzéseink a Szózat dallamával törtek az égbe.

Hol van magyar, hol hazafi, a ki nek szívében ne égne az a vágy, hogy a Szózat hatalmas dallamát énekelje végre Vörösmarty emlékszóba előtt. (Élénk éljenzés.) Boldog vagyok, hogy e szent célra összegyűlve üdvözölhetem a jelen órában és önökben üdvözölhetem az egész nemzetet, a melynek ma meg kell indulni, hogy ma meggyújtassuk az áldozati tűzet, kitéttük az áldozati eszét, hogy megválthassa minden honfi-szív a maga tartozását.

Ezekkel az üdvözlő szavakkal megnyitom a mai értekezletet és méltó-tassan megengedni, hogy proпозициákat tegyek a további eljárásra nézve. Legelsőbbben bátor vagyok proponálni, hogy az értekezletre meghívottak, néhány névvel kiegészítve. (Felolvassák a névsort, melyet még néhány előkelő névvel egészítettek ki.) Előzetesnek elfogadni? (Felkiáltások: Elfogadjuk!) Kimondom tehát, hogy az értekezlet megalakult a Vörösmarty szoborbizottság országos nagybizottságává. A megalakulás első teendője az, hogy a bizottságnak előjáróságot válasszunk. E tekintetben proponálom, hogy a következőket válasszunk meg:

Tiszteletbeli elnökök: Andrássy Aladár gróf, Csáky Albin gróf, Eötvös Loránd báró, Darányi Ignác, Jókai Mór, Pálffy János gróf, Perczel Dezső, Szász Károly, Vaszary Kolos, Wlassics Gyula, Zichy Jenő gróf.

Elnökök: Apponyi Albert gróf, Baltik Frigyes, Csekonics Endre gróf, Falk Miksa, Fehér Ipoly, Károlyi Sándor gróf, Kléh István, Kornfeld Zsigmond, Keglevich István gróf, Márkus József, Rákosi Jenő, Tisza Kálmán, Vészi József, Zichy János gróf, Zmajnovics György püspök.

Alnökök: Bartók Lajos, Beck Nándor, Beöthy Zsolt, Falk Zsigmond, lovag, Gelléri Mór, Glück Frigyes, Györy Elek, Gyulai Pál, Halmos János, Havranek József, Hevesi Ödön, Hüttl

A „MAGYARSÁG“ TARCZAJA.

Az európai csapatok telelése Kinában.

Telelés Észak-Kinában! Ez a kérdés foglalkoztatja most a Peking és Tien-Csin környékén levő nemzetközi csapatok nagy részét. Mi, a kik a kényelmes, meleg kályhakkal ellátott Közép-Európában vagyunk, ezt a hírt meglehetősen közönyösen olvassuk, csak azokra a veszélyekre gondolunk, a melyek ifju, vitéz harcosainkat a boxerek és kínai katonák részéről fenyegetik és nem gondolunk az észak-kínai tél viszonyosságaira és veszedelmeire. A kínai időjárásról Európában egyáltalán, épp úgy, mint magáról Kináról és a kínaiakról, nagyon ferdék a nézetek. A világjáróknak, a kik a világ körül utaznak, háromnegyedrészre Kinából csak Hongkongot, vagy a legjobb esetben Kantont látja, a hol az ott rendszerint uralkodó trópusi hőség miatt sokat izzadnak és Európában azt a nézetet terjesztik, hogy Kína nagyon

forró ország, a hol a lakosság, mint ez Kantonban az év legnagyobb részén át divik, félmeztelenül ül házaiban.

De másoknak, a kik a térképet tanulmányozzák, szintén az a véleményük, mert a térképen azt látják, hogy Észak-Kína ugyanaz alatt a szélességi fok alatt fekszik, mint Dél-Spanyolország, vagy Nápoly, Dél-Kína ellenben Sudan vagy Dél-Arábia szélességi foka alatt.

Valósággal azonban Észak-Kínának, a jelenlegi hadműveletek terének hőmérséklete nagyon rossz. Nyáron oly meleg és nedves, hogy az ember a lelkét is kiizzadja, télen pedig oly hideg és fagyos, hogy a kínaiak kis, szénrel fűtött kézi kályhát hordoznak magukkal, bundában és prémes eszimbában járnak, akár csak Szibériában. A hidegről a meleg időszakra, vagy a melegebről a hidegre való átmenet hónapjaiban Mongoliában nappal oly hőség van, mint nyáron, éjjel pedig oly hideg, mint télen és az ember 24 óra alatt végigélvezheti az esztendő összes hőfokozatait.

Nemsokára Észak-Kinában és így

Tien-Csinben és Pekingben is beáll a tél. Már novemberben van néha hó és jég, december közepén befagynak a folyók, sőt még a tenger is a part mentén és ilyenkor a nyáron oly élénk hajóforgalom szünetel, a kikötővárosok olyanok, mint az ország belsejében levők, a külvilággal vagy Európával való minden személy- és teherforgalom hijján. Észak-Kinában vannak ugyan vasutak, a melyek Tien-Csint Pekinggel és ismét Mandzsuriával összekötik, de nincs vasút, a mely délre, különösen az egész éven át szabad Sanghai felé vezetne. Azt felelhetné valaki: hisz utaknak csak kell lenniük? Az egész világon az olyan nagy és népes városokat, mint a milyenek a kínaiak, bizonyára utak kötik össze, de hát Kína Kína. Ott nincsenek utak és bolyongásaim közt az egész nagy országban nem találtam olyan utat, a melyen közönséges utazókocsink csak néhány órahosszat is közlekedhetnek a nélkül, hogy kezei és tengelye eltörjenek. A főteherforgalom Észak-Kinából Közép-Kína felé vizen, a tengeren, vagy

Császár-esatornán bonyolódik le, azonkívül tévéllel, öszvérekkel, vagy taligákkal.

Santungban és Pecsiliben a rossz utakon annyi taligát láttam, hogy számukat legalább egymillióra becsültem és mindegyiket egy-egy izmos férfi húzta. Mily kitűnő ujonczok lennének ezek hadseregünk számára! De a hó, jég vagy hideg miatt télen ezek is beszüntetik a forgalmat és csak a Sanghai és Észak-Kína közötti postaösszeköttetés marad üzemben. Az európai postahajóknak Sanghaiba való érkezésekor a kínai vámhivatal, a mely egészen európaiak kezében van, és melynek vezetője az ismert nevű Sir Robert Hart, Pekingben, a szárazföldön futó postásokat küld. Ezek a fürge, izmos, vastag lábú emberek naponként 100—150 km-nyire futnak! Pekingben leadják a leveleket, az ottani postát hátukra veszik és ismét visszazaladnak Sanghaiba.

Ettől a postaösszeköttetéstől eltekintve, a melyhez még a ló- vagy teve-posta számítható, a mely Mongolián át Szibéria felé közlekedik,

Tivadar, Katona Béla dr., Kohner Zsigmond, Neuschloss Marcell, Pintér Kálmán, Pucher József, Ruszt József, Sándor Pál, Thék Endre, Zsilinszky Mihály.

Jegyzőkönyv: Erős Gyula, Hollósy Géza, Márkus Miksa, Sajó Aladár, Szatmári Mór.

Az értekezlet mindenik névsort helyeselve vette tudomásul, mire Rákosi Jenő így folytatta beszédét:

A bűró, a mely erkölcsi ereje és hatalma lesz ennek az akciónak, ezzel meg van választva. Azonban e disznek, e fénynek, melyet a mozgalomnak e névsor adni fog, szüksége lesz arra, hogy munkáskezdek is működjenek közre ez akcióban. Méltóztassék tehát az elnökök közül az intéző elnököt kijelölni, a ki a munka intézésében, a bűróban el fog járni. (Zajos felkiáltások: Éljen Rákosi Jenő!)

Jókai Mór: Miután méltóztattak elfogadni, egy intéző bizottság megválasztását, bátor vagyok indítványozni, hogy a működni, dolgozni kész bizottság elnökéül válasszuk meg Rákosi Jenőt. (Zajos éljenzés.)

Rákosi Jenő: Melegen köszönöm ezt a megtiszteltetést és iparkodni fogok, hogy a mi tölem telik, megfelelek legalább részben annak a tisztességnek, a mi engem ezzel ért.

Már most mint megbízott elnök folytatom az ülés vezetését és bemutatam azokat a bejelentéseket, a melyek az ügyre vonatkozólag bizonyos érdekekkel bírnak, s leveleket, táviratokat, elismeréseket azoktól, a kik, ha nem testileg, legalább lélekben itt vannak és üdvözlésüket küldik a mozgalomnak.

A jegyző fölolvassa a beérkezett leveleket és táviratokat, a melyek részben képviselőket jelentenek be, de mindannyi lelkesedéssel jelenti be a mozgalomhoz való csatlakozást. Kimentette magát a többi közt Széchenyi Gyula gróf, a király személye körüli miniszter, Szemerecsányi püspök, a ki örömmel üdvözlö a mozgalmat, a melyhez, ugymond, minden magyarnak csatlakoznia kell, Fehér Ipoly pannonhalmi főpát, Rimély Károly püspök, Zichy Jenő gróf levélben, a melyben ötszáz koronát ajánl föl a szobor javára, Zmejanovics György püspök, a ki lelke mélyéből üdvözlö a

mozgalmat, Esterházy Kálmán gróf, Csáky Albin gróf és neje, Katona Béla dr. koronaügyész-helyettes, Dániel Ernőné báróné, Horánszky Nándor, Münich Aurél képviselő, Vészi József, Szabóné Nogáll Janka, Löcherer Lőrincz dr., Kohn Sámuel dr. rabbi, Auer Róbert, Peres Sándor, Vas Ferencz, Vörös Sándor a nagyváradai gazdasági akadémia igazgatója, Horváth Ödön dr. az eperjesi jogakadémia titkára stb.

Szükségesnek tartottam felolvasatni ezeket az iratokat, folytatta beszédét az elnök, mert mind oly lelkes szavakkal üdvözlö a mozgalmat, hogy valóban csak testileg nincsenek jelen, de lelkileg velünk vannak s egyesülnek törekvésünkkel. Azok, a kik mások képviselőiben jelentek meg, a mennyiben szót kérnek, sziveskedjenek jelentkezni.

Ezután egymásután jelenti, hogy Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter, Fiath báró fehérmegyei főispán, Ludvig Gyula a magyar államvasutak elnökgazgatója, Dessenffy csanádmegeyi püspök, Hornig veszprémegeyi püspök, Seviits bácsmegeyi püspök, Széll Ignác államtitkár nem jelenhettek meg, de képviselőiket elküldötték. Schreyer Jakab ur jelenti, hogy a kereskedelmi csarnokot képviseli, Fabinyi prórektor a kolozsvári tudományegyetem nevében jelenti, hogy örömmel értesült a mozgalomról, melyet saját kebelében és a társadalomban elő fog mozdítani.

Beöthy Zsolt tudatja, hogy az egyetem bölcsészeti kara, a felhíváson felbuzdulva, a szobor-alap javára 200 koronát ajánl fel.

Vajda Ödön zirczi apát sajnálattal jelenti, hogy az értekezleten nem vehet részt és a szobor javára az apátság nevében 200 koronát ajánl fel.

Rács István egyetemi tanár jelenti, hogy az állatorvosi intézet őt bizta meg képviselővel.

Rákosi Jenő: Ha nincs több hasonló jelentés, úgy szólásra hívom fel a Katholikus Kör elnökét és az Ujságírók-egyesületének elnökét, a kiknek jelenteni valójuk van.

Pintér Kálmán: A Katholikus Kör nevében van szerencsém jelenteni, hogy a kör által gyűjtött 14.000 ko-

ronát a Vörösmarty szobor javára a kör beszedgáltatja.

Braun Sándor: Nekem is ugyanilyen irányu előterjesztésem van, a melylyel gyakorlatilag is támogatni akarjuk a mozgalmat. 1896. december 3-án Papp Dánielnek forrótüzü fellívása jelent meg a Budapesti Naplóban, a mely adakozásra szólította fel a közönséget, hogy tegye lehetővé, hogy Vörösmartinak szobrot állítsanak. Azért emlékszem meg korán elhunyt barátunkról, hogy ha valamikor a szobor történetét megírják, ennek a történetnek a lapjain a kiváló fényes magyar ujságíró neve is meglegyen örökítve. Van szerencsém egyben jelenteni, hogy a Papp Dániel felhívásának az lett az eredménye, hogy 3243 korona 30 fillér gyűlt egybe, a melyet a szoborbizottság rendelkezésére bocsátunk.

Rákosi Jenő: Ezt a két jelentést örömmel veszi tudomásul a bizottság. (Éljenzés.)

Márkus József főpolgármester: A székesfőváros polgársága nagy lelkesedéssel fogadja a mozgalmat. Azt hiszi, hogy a székesfőváros törvényhatósága nemcsak lelkesedéssel fogja fogadni a tervet, hanem támogatni is fogja azt. Midőn ezt a maga és a polgármester részéről megígéri, egyuttal kötelességet teljesít akkor, midőn Rákosi Jenőnek a mozgalom megindításáért köszönetét és elismerését nyilvánítja. (Éljenzés.)

Ráth György, az Országos Képzőművészeti Tanács elnöke: Van szerencsém jelenteni, hogy az Országos Képzőművészeti Tanács régebben kegyelettől indítatva elkészítette Vörösmarty szobrát. Ezt a szobrot a társulat nevében felajánlom a szobor-bizottság javára, azzal a tervvel, hogy talán most alkalmas volna az idő arra, hogy ezt a szobrot sokszorosítva terjeszszük. A tiszta jövedelem növelné a szobor alapját. (Helyeslés.)

Rákosi Jenő: Mindama munkák sikeres elvégzésére, a melyek ily vállalattal járnak, különféle orgánnumok hívántatnak meg. Én azonban az akciónak ebben a stádiumában bátor vagyok ajánlani, hogy mindazokat a külön bizottságokat, a melyek e kérdés egyes művészi és egyéb oldalait

gondozni vannak hivatva, későbbi alkalomra tessék halasztani. Ebben a pillanatban ne lebegjen szemünk előtt más, mint hogy az eszközöket előteremtssük, a melyek szükségesek a cél megvalósulására és ennél fogva talán legajánlatosabb, ha a jelen pillanatban csak egy munkabizottságot nevezünk ki, mely az első célú fogná munkálni, annak az alapnak az összetereztését, a mely emlékükre szükséges. Ha ez meglesz és abban a véleményben leszünk, hogy elég erőnk van, hogy a célhoz és magunkhoz méltó emléket föllálthassunk, akkor fog megérkezni annak az ideje, hogy egyéb bizottságokat kiküldjünk.

Proponálom tehát munkabizottság kiküldését és e tekintetben az Otthon és a Budapesti Ujságírók Egyesülete nevében ajánlom, hogy méltóztassék az ujságírókkal rendelkezni s őket megbízni, hogy ezt a célú munkájuk, mint a melynek eszközei nagyobb részt ma is kezükben vannak és melynek számai az ő kezükön mennek keresztül. Proponálom husztagu munkabizottság megválasztását. Az Otthonról kérjünk 5, a Budapesti Ujságírók Egyesületétől 5, a Katholikus Körtől 2, az Akademiától, a Kisfaludy Társaságtól, a Petőfi Társaságtól, a Képzőművészeti Társaságtól, a Nemzeti Szalontól, a Képzőművészeti Egyesülettől, a Pázmány-Egyesülettől és a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségétől egy-egy tagot, összesen husz tagot. Ez alkotja a munkabizottság alap megteremtésének kérdésében és áll a nagybizottság égisze alatt, cselekszik ennek intencziója szerint, kitalálja és végrehajtja a szükséges teendőket és oly elemekből van összeállítva, a mely hasonló munkára kiválóképen alkalmas. Ha parancsolják, ezen felajánljuk, hogy kik legyenek tagjai a bizottságnak, a mely ki is egészíthető. Méltóztatnak elfogadni? (Felkiáltások: Elfogadjuk!) Hogy a jelen értekezlet lelkes kedvének hasznát el ne oszlassam, méltóztassanak felhatalmazni, hogy a nyilvános adakozás ajtaját vagy zilipjét ezzel az értekezlettel kapcsolatosan megnyissam. Most ennek hatását elszalasztani céltalan, talán vigyázatlanság lenne. Méltóztassék az elnökséget felhatalmazni, hogy

az európa—amerikai hadsereg tehát télen teljesen el lesz vágva a külvilágtól. A folyók csak február vége, vagy márczius közepe felé olvadnak föl ismét és ekkor újból helyreáll az európai gőzöskkel való összeköttetés. A hideg hónapok tartamára tehát be kell rendezkedni, a milyen jól csak lehet.

Európában vannak kaszárnyák, gyárak, nagy épületek, a hol egy hadsereget el lehet helyezni és a hol ez nehézségekbe ütközik, ott a csapatokat a városok és falvak lakóinál szállásolják el.

De Kinában sem európai kaszárnyák, sem más nagy házak nincsenek, a kínai parasztnál való elszállásolás jó lehet egy csirkének vagy kacsának, vagy pedig egy orrmányos állatnak, de nem az európai katonának. Első sorban is a kínai házak legnagyobb része földszintes téglapületek, téglával vagy szalmával fedve, melyekben rendszeren csak egy helyiség van. Ez a világosságot kis, olajpapirossal be ragasztott ablakokon át kapja, az ajtó rosszul záródik és alsó részén rendszeren tenyéryűi vagy lábnyiszé-

les hasadás van, a mely nyáron kellemes hűvösséget enged a lakosztályba, míg télen csak bajosan zárható el. A falak nincsenek borítva, a téglák lyukaiban és hasadékaiban számtalan kis rovar tanýázik, az emberi lakók parazitái; a padló letaposott agyagból áll, a tető gyakran rongyos, melyen keresztül a szél és eső zavartalanul ájtár.

Ebben a helyiségben rendszerint a család férfitagjai laknak és aluszhatnak együtt, szegény embereknél a nők is. Berendezési tárgyak nincsenek. Néhány gyékény és takaró, vérszomjas férgék tanyája, esetleg egy-két zárható láda a kevés holmi számára, a bálványok házi oltára és az ösök tábláskái, melyekben a kínaiak hite szerint az elhalt elődök lelkei laknak. Ez minden. Ilyen sötét, nyirkos, piszkos helyiség a vagyontalan kínai lakása. A meleg időszakban az ilyen otthon még tűrhető, mert a család a nap, sőt gyakran még az éj nagyobb részét is a házon kívül tölti. De az észak-kínai tél az ottani lakosokra kemény megpróbatás már csak azért

is, mert egész Kinában nincs kályha. Gazdag, vagy szegény, katona, vagy mandarin még csak nem is látott földi életében kályhát! Mennyit szenvedtek a szegény német csapatok a hidegtől Csingtauban az 1897/8-iki télen!

Miután ennek a helynek megszállását közvetlenül követő időben ott nem voltak kvartélyok, meg kellett elégedniök azoknak a kínai csapatoknak nyomorúságos laktanyáival, a kiket 1897. novemberében épp oly udvarias, mint erélyes módon aköböltök ki Csingtauból. Ilyen laktanyák Pekingben és Tien-Csinben a nemzetközi csapatoknak is rendelkezésükre fognak állani, a mennyire a hely megengedi. De 70.000 ember számára ez távolról sem lesz elegendő.

Bizonyára érdekes, hogy milyennek ezek a „laktanyák“.

A kínai „zászlócsapatok“ vagyis a mandzsuriai hódítók utódai családjaikkal külön katonai falvakban laknak, a melyekből Peking környékén körülbelül egy tucatzra akadtam. A kínai katonák nem laktanyákban, de ugynevezett „táborok-

ban“ vannak elszállásolva, a melyek különben nem sokban különböznek a katonai falvaktól. A németek hódítása idején Csingtauban vagy hat ilyen tábor volt, Peking és Tien-Csin környékén vagy harminc-negyven lehet. Magam is részesültem abban a szerencsében, hogy az 1897—98-iki télen egy hónapot töltöttem ilyen táborban. Egy-egy vagy másfél hektárnyi terület magas köfállal van bekerítve, a melynek rendszeren a négy világtáj felé erős, őrzött kapui vannak. A főkapu Kina minden házánál, falvában és városában a dél felé eső. Ha rajta belépünk, széles ut van előttünk, a mely a zárt terület közepén vezet az éjszakai falhoz és hozzá közel homlokzatával szintén délnek áll a tábor parancsnokának a háza. A fedett verandához, a melyen hosszú, alacsony, közepén átjáróval ellátott épület van, rendszerint néhány kölépcső vezet.

Ez a ház a szolgák, őrség, irodák, konyhák stb. felvételére szolgál. Az átjárón keresztül haladva, hasonló épületekkel szegélyezett kis udvarba érünk; az átjáróval szemközt levő

talán a megnyitó beszéd szellemében lépéseket tegyen az újságoknál, hogy keddi lapjukban egyhangulag a hírlapi akciót megkezdjék. E mellett azonnal elkészítjük a társadalmi akciót is. Méltóztatnék megengedni azt a proposíciót, hogy a mennyiben a meghívottak és bizottsági tagok közé előkelő hölgyközönség is fel van véve és világos, hogy a hölgyek szeme, mosolya, kedvessége, találékonysága mindenüvé elfér, a hová a durvábban alkotott férfiak el nem érnek, felkérje az intéző szövetség hölgytagjait, hogy a maguk körében tanácskozzanak hölgyzövetség alakításáról és az eszközökről, a melyeket a cél érdekében szükségesnek tartanak.

Szükséges intézkedni a pénzkezelésről is. E tekintetben indítványozom, hogy felkérhessem a Magyar Általános Hitelbank igazgatóságát, hogy kezelje a befolyó pénzeket. (Helyeslés.) Minderről annak idején jelentést fogok tenni.

Már most még egy kérdést kívánok a bizottság elé terjeszteni. Vörösmarty nagyobb szerencsére nem szorult. Ellenben azokra a szegény emberekre nézve, a kiknek édes feladata lett, hogy emlékéit ápolják, dicsőségét kezeljék és valamit tegyenek emlékeztetésére, azokra nézve szerencse, hogy Vörösmarty-nak van egy szűkebb értelemben vett kompozíciója, egy nemes, fenkölt, fényes, nagylelkű ur és hazafi, a ki általános népszerűségénél fogva közhasznú és lelkes szereplésénél fogva és mindannál fogva, a mit eddig, mint magyar hazafi, a magyar közéletben tett, mintegy predesztinálva van arra, hogy mint Vörösmarty-nak szűkebb kompozíciója, földije, az ő védő szárnyait föléje kiterjeszse. Ez József királyi herceg, (Zajos éljenzés) fejérmegyei földbirtokos. Én bátor vagyok a bizottság elé azt a kérdést terjeszteni, nem méltóztatnék-e opportunusnak találni, hogy minden gondolatunk fényességét tetézzük azzal, hogy körünkbe vonjuk és törekvésünk zászlójára írjuk az ő nevet. Ha ezt elfogadni méltóztatnak, engedelmet kérek arra, hogy a tiszteletbeli elnökségből valaki, a ki koránál, összeköttetéseinél fogva alkalmas és egészségi állapotánál fogva szintén alkalmas

arra, hogy deputációt alakítson, a deputációban a királyi herceget urat megkérje a protektorátus elfogadására. (Zajos helyeslés.)

Ezzel a mai értekezlet és illetőleg gyűlésnek, mert második felében már mint gyűlés szerepelt, a bizottság napirendje kimerült. Még azt a kérdést teszem, méltóztatnak-e külön eljárást parancsolni a jegyzőkönyv hitelesítésére nézve. (Felkiáltások: Nem kívánjuk). Vagy kívánják, hogy a büro aláírja? (Helyeslés). Akkor napirendünk kimerült és még néhány szót kívánok mondani.

Tisztelt gyűlés! Mióta a nagy római költő kimondta magáról, hogy exegi monumentum aere perennius, az óta tudjuk, hogy szobrot emelni, emlékművet állítani nem azoknak dicsősége, a kiknek emlékére állítottak, hanem azoké, a kik állítják.

És én boldog vagyok, hogy ily eszmének, ily társaságnak, ennyi nemes akaratnak, ennyi tiszteletre méltó hazafiságnak szolgálja lehetek és köszönöm érdeklődésüket, a melylyel bennünket választás nélkül részesítettek. Kérem, vigyék ki az eszmét az életbe, hadd szóljon az utókor nem Vörösmartyról, a kit sohasem fog elfelejteni, hanem mirőlünk, a kik gondoskodunk róla. (Éljenzés.)

Ezzel vége volt az értekezletnek.

TÁVIRATOK.

Esküvő az udvarnál.

Bécs, okt. 28.

Az esküvői ünnepségek ma délután 5 órakor a Burg szertartás-teremben adott diszebeddel kezdődtek, a melyen jelen volt a király, a mátkapár, az uralkodó-ház tagjai, a nászvendégek, a legfőbb udvari méltóságok, a közös miniszterek, az osztrák miniszterek, az itt időző magyar miniszterek, a tábornoki kar, Eulenburg herceg német nagykövet, Linden báró württembergi titkos követségi tanácsos, a württembergi tiszti küldöttség, Kielmansegg gróf helytartó és Lueger bécsi polgármester. Ebéd alatt ő felsége felköszöntötte a mátkapárt. Ebéd után cerce volt az új teremben. Este fél 9 órakor a Burg nagy reduttermében udvari hangverseny

volt, a melyen a nevezettek kivül a diplomáciai kar tagjai, Szögyény Marich László berlini osztrák-magyar nagykövet és az arisztokrácia tagjai is megjelentek. Pontban fél 9 órakor megjelent az udvar. A király a casertai grófnét vezette be, Miklós württembergi herceg Mária Josefa főhercegnőt, Róbert württembergi herceg Mária Immaculata Rajneria főhercegnőt vezette be. A szünet alatt cerce volt és hűsítőket hordtak körül. A hangverseny után ő felsége megszólított néhány művészt. Közvetlenül a hangverseny megkezdése előtt külön kihallgatáson bemutaták ő felségének Plunkett brit nagykövet feleségét.

János György szász herceg és felesége ma reggel Drezdából ideérkezett. A király délelőtt meglátogatta a hercegi párt, délután 2 órakor pedig a Burgban külön kihallgatáson fogadta a herceget.

Bécs, okt. 28.

A mai diszebeden ő felsége a következő pohárköszöntőt mondta:

— Örömmel adok kifejezést a württembergi királyi családnak házammal való újabb rokoni összeköttetése felett és az ég áldását kérve erre a szívbéli frigyre, poharamat a fenséges mátkapárra emelem.

Bécs, okt. 28.

Az udvari hangversenyen jelen voltak a többi notabilitások között Széll Kálmán, Hegedűs, Lukács és Széchenyi miniszterek, Apponyi gróf magyarországi udvarnagya, továbbá sok arisztokrata és különösen igen sok hölgy. A hangversenyen a filharmónikusokon kívül közreműködtek a udvari opera művésznői közül Saville és Gutheil-Schoder, művészei közül Schmedes, Hesch, Naval és Rose hangversenymester. A hangverseny egynegyed 11 órakor végződött.

A szobranje megnyitása.

Szófia, okt. 28.

A szobranje rendes ülészakát ma nyitotta meg Ferdinánd fejedelem. A trónbeszéd azt mondja a többek között: Az egész országban uralkodó rend és nyugalom azt bizonyítja, hogy Bulgária polgárai tudják, milyen veszedelem származhatik az országra és a nemzetre a

rend megbontásából és a törvények iránt való engedékenységből. Bulgáriának szuverénjéhez és Oroszországhoz, Bulgária fölszabadítójához, valamint a többi nagyhatalmassághoz és a szomszéd államokhoz való viszonya lojális és barátságos. A trónbeszéd megemlékezik azután a Bulgária és Románia között támadt konfliktusról, a melynek a bolgár nemzet okossága és kormányának lojális magatartása lehetőleg nemsokára véget fog vetni. A trónbeszéd kiemeli azután a szultánnal a konstantinápolyi jubileum alkalmával odaküldött bolgár követtség tagjai iránt tanúsított jóindulatát és azt mondja, hogy a bolgár kormánynak a Törökországgal való jó viszony megerősítése érdekében való fáradozásai azt eredményezték, hogy a szultán újabb jelét adta nagy jóindulatának, a mennyiben elrendelte, hogy a két ország között kereskedelmi szerződés kötessék a kölcsönös vámentesség alapján. A trónbeszéd végül több törvényjavaslat benyújtását jelenti be.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva	
Egy hónapra . . .	1 korona — fillér.
Negyed évre . . .	3 " — "
Fél " . . .	6 " — "
Egész " . . .	12 " — "
Vidéken, postai küldéssel	
Egy hónapra . . .	1 korona 20 fillér
Negyed évre . . .	3 " 60 "
Fél " . . .	7 " — "
Egész " . . .	14 " — "

Egyes szám ára 4 fillér.

Kapható minden dohánytözsdében és az utcai elárusítóknál.

Ha a lap esetleg elkésve érkezik, vagy egy-egy szám eltéved, úgy leghelyesebb egy levelezőlapra a »Magyarság« kiadóhivatalát (IV. Vármegye-utca 11—13. szám) erről azonnal értesíteni, a mely nyomban intézkedik a panaszt orvoslása iránt.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése november hó 1-én lejár, arra kérjük, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldésében fönnakadás ne történjék.

Különösen figyelmeztetjük tisztelt előfizetőinket, hogy ugy az előfizetés megújításánál, valamint

házban, a mely kőből épült s a mely egy verandát és három szobát tartalmaz, van a parancsnok lakása. A középső nagyobb szoba lakó-, a két mellette levő kisebb helyiség hálószobául szolgál.

Az előbb említett ut mindkét oldalán hat, nyolc, néha több, kis papirablakkal ellátott agyagkunyhó áll, a melyek mindegyike nyolc-tíz katonára befogadására szolgál, a kik itt altisztjukkal laknak. A nagyobb táborokban a főt két oldalán kisebb utak is vannak, a melyek berendezése amazéhoz hasonló s a melyek végén vannak a tisztai lakok. Így minden szakasz közvetlenül tisztje mellett van és a tábor parancsnoka, megasan fekvő házából, belátja az egész táborát, a melyben a körülmények szerint egy század, zászlóalj vagy ezred, ha ugyan ezeket a kifejezéseket a kínai katonaságra alkalmazhatjuk, van elszállásolva.

Ezek a táborok tehát éppenséggel nem célszerűtlének, de rendkívül piszkosak, s a nedves agyagfalú és agyagpadlózatú házak istállóinkhoz hasonlítanak; kályhák, tüvegablakok, berendezési tárgyak

nincsenek. Én magam kénytelen voltam házam számára — a mely egy kínai tiszté volt — vaságyat, kályhát, asztalt és padot beszerezni; a tető oly rossz karban volt, hogy azon eső és hó áfolyt és ha reggel felkeltem, negyven-ötven férget kellett elpusztítanom.

A hódítás idején Csingtauban körülbelül 1600 tengerészkatona volt, a kiknek ezeket a kínai istállókat először ki kellett tisztítani és lakhatóvá tenni. A vaskályhákat Sanghaiból kellett megrendelni, de azok ennyi embernek megközelítőleg sem voltak elegendő mennyiségben kaphatók.

Ehhez az 1600 csingtaui emberhez hasonló sorsa lesz a 17000 embernek Tien-Csinben és Pecsiliben, csak hogy az ily nagy létszámnál még nehezebb lesz a megfelelő számú kályhák beszerzése. A hadvezetőségeknek ezért már most kellene intézkedniük, mert ha a kályhákat november elején nem indítják Európából utnak, akkor már erre a télre későn érkeznek meg. Legálább 5 hét telik bele, a míg Tien-Csinbe érnek, melynek kikötője

azonban december közepén már befagyott. Mint említettük, a nemzetközi csapatok nagy része a kínai táborokban talál helyet, de a fennmaradó rész elszállásolásáról másutt kell majd gondoskodni. A kínaiaknál való beszállásolás oly munka, a melylyel európai katona aligha barátkoznék meg. A mandarinok, tiszték, egy szóval a közélet szereplői számára a tél nem a hideg idő beköszöntével áll be, hanem akkor, a mikor a császár kívánja. Ez sajtóságtos, de hát Kinában vagyunk. Legyen bár szélvész, vagy fagy, a mandarinoknak könnyű nyári ruhájukat, sárga, tányeralaku kalapjukat kell viselniük. És ekkor a hivatalos »lapban«, a melyet néhány gyorslábú futár visz szét Pekingből az összes tartományokba, a következő hír jelenik meg: . . . hó . . .-én ő felsége fejére teszi a téli kalapot. Habár eddig oly hideg is volt, hogy a mandarinok foga vaczogott, habár oly meleg van, hogy izzadnak, a meghatározott napon kötelesek a nyári ruhát bundával, prémes sapkával és szőresizmákkal felcserélni és ezeket a meleg ruha-

neműket mindaddig viselni, míg »az ég fiának« nem jut eszébe, hogy a téli kalapot a nyárral felcserélje.

Az észak szegény lakosságának azonban nincs bundája, gyakran alig van többje a legszükségesebb ruhadaraboknál. Ha hidegebbre változik az idő, az egyik ruhára a másikat öltik, vagy abba pamutbélést varrnak, esetleg gypjút tömnek. Az ujjak lábnyi hosszúságban lógnak le a kezek felett, a nadrágot épp így bélelik gypjattal. Ha nincs pamutjuk, akkor a hideg erősbödésével több ruhadaratot vesznek magukra, úgy, hogy végre az összes birtokukban levő ruhákat magukon viselik és vándorló pamutbálokhoz hasonlítanak. Különösen a kis természetű nők majdnem szelesebbek, mint a milyen magasak.

Ebben a ruhákban maradnak egész télen. Átöltözésről, fehérműváltásról természetesen fogalmuk sincs. Ennek következménye azután az, hogy rajtuk számtalan parazita fejlődik, a mi megmagyarázza azt is, hogy miért lehet Tien-Csinben és másutt is az utcásarkokon kinaia-

minden reklamáció, lakhelyváltás és a lap szétküldésére vonatkozó egyéb felszólalásnál egy ozimszalagot mellékelni sziveskedjenek.

HIREK.

A ki átokkal bucsuzik.

A Lánchídon kalapot találtak, abban kusza írású levél feküdt. Az október 20-án végbe ment öngyilkosságról ma tudósít a könyomatu lap; talán azért, mert az öngyilkos személyét, öngyilkosságának körülményeit máig sem puhatolták ki.

Igen jól elrejtőzött a halál után, pedig azért választotta a halált, mert élete sötét és kietlen volt, mert a sikertelenség magányából és félhomályából napvilágra vergődni nem tudott.

Milyen jól meglehet konstruálni ennek a szegény öngyilkosnak életrajzát abból a hátrahagyott levélből! Így hangzik:

„Szép reményim, hogy szegény házamnak támasza leszek, — füstbel... Messze még célozom, nem élhetek tovább!... Istenem! Miért adtál tehetőséget, ha nem haladhatok? Minden törekvésem sikertelen, mert a mellőzés kísért... Szegény vagyok. Ah! a protekció... Aljas, hitvány dolog!!! *Atkom szálljon az igazságtalan protektorokra!* Utolsó áldásom pedig hazám szegény küzdő ifjúságára!”

Felismertelek már, szegény halott, hiába rejtőzött el olyan jól!

Tehetség voltál, avagy annak érezted magadat, de még sem haladhattál. Éheztlél, fáztál, nyomorogtál, rongyruhában bolyongtál a világban. Némely szívnek keserűség a nyomor is, ám bele lehet idővel törődni annak tudatába, hogy nem minden ambíció, nem minden küzdelem végződik diadallal.

De találkoztlál aztán a felfuvalkodott ürességgel, a mely maga nem küzdött, nem törekedett, csak protektort keresett és a mesebeli vöröshegy módjára rátelepedett a felhők fölé emelkedő sas szárnyaira. Fölemelkedett vele maga is, a vergődő tehetséget és sebzett öntudatot pedig odalent hagyta a föld sárában...

kat látni, a kik a ruharéteg alatt folyton tengelyük körül forgolódnak. A kis vérszopók alaposan működnek.

De a legvastagabb ruhák sem lennének arra képesek, hogy a kínaiakat nedves, fűtetlen lakosztályaikban a nagy hidegtől megvédjék. Kályhát, mint mondtuk, nem ismernek, ellenben van kangjuk. A kang a pamlagnak egy neme, a mely másfél, vagy két méter széles és egy láb magas, üreges és a melyet a kunyhó egyik sarkában téglából és agyagból építenek. Ez a kang a ház külső oldala vagy a tüzhely fölül egy kis nyíláson át fűthető; a füst kéményen, vagy egy, a fűtőlükkel szemközt levő oldalon alkalmazott nyíláson vonul el, ha nem talál az anyagpamlag hasadásein át utat a szobába, a mi különben rendszeren előfordul.

A családnak télen ez a kang a kedvenc tartózkodási helye. Napal a szülők az összes pereputtyal azon ülnek, éjjel rajta hálának. Az a testrészt, a melyen ülnek, vagy feküsznek, megsül, a többi fázik. És ezért folytonosan változtatják helyzetüket. És ha legalább mindig

„Ez, ez fáj nekem olyan nagyon, szegény ismeretlen halott, hogy kinevetted lelked vérző sebeit, kinevetted merész álmaidat, aztán megátkoztad ezt a mi hiúságos életünket, megátkoztad, a kik a nyomorban és küzdelemben társad valának és homályából a halál örök éjszakájába költöztél.

Ki voltál? Mi volt a neved? Én nem kérdelem, így is rádismertem, ki egyike voltál „hazám szegény küzdő ifjúságának!”

Legyenek nálad erősebbek, érezzenek lelkekben hitet és reményt, a kik a harcot folytatják! Gr.

— **Munkácsy Mihály szobra.** A Munkácsy Mihálynak állítandó szoborra a „Mücsarnok“-nál eddig bejelentett adományok összege a multkor kimutatott 24.951 koronával együtt 25.850 korona 65 fillér, a melyből 2081 korona 93 fillér a művészek adománya.

— **Főúri bál Kolozsvárott.** Bethlen Bálint gróf orsz. képviselő a kolozsvári urikaszinó helyiségeiben fényes bált adott abból az alkalomból, hogy leányát bemutatta a társaságnak. Bethlen Bálint gróf bálján, mondhatni, az egész erdélyi arisztokrácia megjelent oly fényvel, a minő Kolozsvárott hosszú évek óta nem volt s a régi Erdély legfényesebb korszakára emlékeztetett. A régi fejedelmi családok sarjadékai, az újabb időben ritkán vonultak fel oly tüntetőleg ragyogó ékszerekkel és még ragyogóbb szépségű leányaikkal, a minnek oka részben a házi gazda szeretetre méltó egyéniségében, részben abban található, hogy az erdélyrészi falkavadász - társaság ez idő szerint az egész erdélyrészi arisztokráciát együtt tartja. A bált Bethlen Bálint gróf fejedelmi pazarsággal rendezte s ez alkalomra a kaszinó helyiségeit majdnem egészen átalakíttatta.

— **Az ifjúság kegyelete.** A budapesti gyógyszerészettan-hallgatók november 2-án, délelőtt vonultak ki a kerepesi-uti temetőbe, hogy jelesek sirját beszéd kíséretében megkoszorúzzák.

— **Emlékkünnep a temetőben.** Szép ünnep színhelye volt vasárnap délelőtt a kerepesi-uti temető. A buda-

megvolna a szükséges tüzelő! De a fa és szén drága és sok családnak nincs pénze arra, hogy megvegye.

A jómóduak házában nincsenek kályhák, hanem csak ez a kang. Azért használnak azok kis kéz- és lábmelegítőket, a melyek izzó szénnel megtöltött ércedények és a melyeket tulajdonosuk magával hordoz. Keleti néptörzseink nyitott parázstartói ott nem szokásosak. Mind-ebből látható, hogy az európai csapatoknak a kínai népnél való elszállásolása nehezen lesz eszközölhető. Ennek ellenében nagy számmal vannak, az előbb vázolt katonai táborokon kívül, templomok és zárdák, a melyeknek papjai a melléképületeket csekély díjért öröme bérbe adják.

Az utas Kinában rendszerint szivesebben tér az ilyen templomba, mint a fogadóba, mert ezekben a fa- vagy érczházakban legalább nincs fűg és a féléjszakát nem töltik el játékkal és lármával, mint a kínai fogadók közönsége. Még az európai követek és a Pekingben lakó európaiak is gyakran bérelnek ki nyáron, a császárvároستól északra levő hegyekben fekvő templomokat

pesti evangélikus egyházközség néhai érdemes tanítójának, *Luttenberger* Agostnak közadakozásból emelt siremlékét leplezték le a tanítóvilág jelenlétében. Az óvóképző intézeti növendékek éneke után *Kaczián* János lelkes tartott emlékbeszédet, méltatva a megboldogult kitűnő érdemeit. Ezután *Pósa* Lajos szavalta el szép ódáját. A megható ünnepélyt a daloskör himnuszra rekesztette be.

— **Hogy kell üzletet csinálni?** *Krausz* Antal 28 éves cipésznek Király-utca 91. szám alatt volt üzlete. Ő maga nem az üzletből, hanem ennévén elkövetett csalásokból élt. A Pautzer-féle pénzszekrénygyártól egy Wertheim-féle szekrényt hitelbe kicsealt. Ennek eladása után Bécsbe utazott, a hol *Krausz* Hermann nevű rokonával szövetkezve, a Kaiser-Strasse 76. számú házban bőraru üzletet nyitott, bár pénze alig volt elegendő az üzlet egy negyedévi bérének kifizetésére. Ez üzlet ismét kellő alapul szolgált, hogy régi mesterségét folytassa. A hitelbe vásárolt bőrtöket és árukat *Krausz* Hermann segítségével, — a kit üzletvezetőjének nevezett ki — Budapestre szállíttatta s részint a zálogházban, részint eladás útján értékesítette. Így mintegy 6000 korona erejéig csapta be hitelezőit, a kik végre megunva a várakozást, feljelentést tettek ellene. *Krausz* Antal megérezte a bajt, nyomban megugrott Bécsből, hátrahagyva üzletvezetőjét, *Hermann*-t, kit a rendőrség pár héttel ezelőtt le is tartóztatott. *Krausz* Antal azóta folyton bujdosott. Tegnapi azonban sikerült őt is Budapesten kézrekeríteni. Csalásai-vel most egyelőre felhagyott.

— **Kilenczvennyolcezer korona elveszett.** Rég volt a rendőrségnek olyan érdekes esete, mint az, a melyet szombaton jelentettek be. *Weisz* Károly marhabizományos tegnap délelőtt a vágóhídon volt, hogy *Witz* Mór és társa cég kilenczvennyolcezer korona követelését behajtsa. A pénzt megkapta, betette egy táskába, azzal fölült egy Kálvin-téri kocsira, és a pénzes csomagot maga mellé helyezte a padra. Mellette egy uri ruhás hölgy ült, a ki később, egy közbeeső állo-

és kolostorokat, hogy ott nyaraljanak. A zárdában a katona már szivesebben lakik.

A katonák élelmezése nem fog nehézséget okozni, ha arról még a tél beállta előtt gondoskodnak. A kínaiak nem husevők; fő élelmiszereik a rizs és mindenféle mezei termény és alhoz ünnepies alkalmakkor, sőt a jómóduaknál hetenkint többször, disznóhús és baromfi járul. A marhát azonban csak munkára használják, husát nem eszik meg. Rizs Pekingben és Tien-Csinben rendszeren nagy mennyiségben van. A sok millió mázsát kitevő rizsdézmát, a melyet a tartományok évenként a császárnak beszállítatni kötelesek és a melyet a híres Császár-csatornán szállítanak északra, nagy raktárakban halmozák fel.

Marhát idejekorán kell majd odahajtani, mert Pecsili tartomány északi része abban nem igen bővelkedik. Hogy minden nagy nehézségek nélkül keresztül lesz-e vihető, az más kérdés, de meg kell történnie, ha azt akarják, hogy a csapatok az észak-kínai télfáradalmait jól kiállják. H. W. E.

máson, kiszállt. A Dob-utcahoz érve, *Weisz* Károly le akart szállni a villamosról, de elképzelhető rémülettel vette észre, hogy a tárczája és a tárczájával a pénze hiányzik. A villamost átkutatták, mindenfelé keresték, sehol nemmi nyoma. A gyanu az említett uriruhás hölgyre irányul, a legügyesebb emberek kutatják-keresik, hol lehetik meg.

— **Késelés.** *Szücs* Miklós és *Kollár* János kocsisok tegnap délelben 1 órakor a Szigetvári-utczában szóváltás közben összeverekedtek, miközben *Szücs* Miklós kést rántott elő s társát hat helyen súlyosan megsebesítette.

— **Leugrottak az emeletről.** Ma reggel két asszony vetette el magát az életet. Az egyik *Steiner* Mátyásné, bádogos neje, a ki az Aréna-ut 36. sz. a. levő ház harmadik emeletéről ugrott le és szörnyet halt. Tettének okát nem tudják. A másik öngyilkos egy 25 évesnek látszó cselédleány, a ki felment a Vörösmarty-utca 3. számú házban s a harmadik emeletről az udvarra dobta magát. Mind a két holttestet a boncoló intézetbe vitték.

A Copla.

— *Jean Richepin.* —

La mujer que engana un hombre
Y l'engana sin razon
Merece tres punalades
En medio del corazon.

Valenciában, a világ legszebb kertjeinek hazájában történt, hogy egy nő lelkében a hitvestársi kötelességérzet bimbója fakadt, és egy férfi szívében a szerelmi féltékenység gyümölcse megérett.

Es ez a nő nem előkelő családnak volt a sarja, a kinek gyermekkorát és ifjúságát szigorú apácákra bízták, jó erkölcsre egy duenna ügyel, lelkiismeretét pedig a gondos gyóntatótya szüntelenül ébren tartja.

Es a férfit, a kiről beszélünk, sem király, sem gróf nem volt, még csak hidalgó sem, sem nem tartozott azok közé a nemesek közé, a kiknél nevük büszkesége, és mocskotalan czimerük iránt való tiszteletük a legfőbb, és a kik széles e világon nem ismernek mást, mint becsületüket.

Mindazonáltal kárhosszom el, ha ennek a nőnek lelkében nem fakadt a hitvesi kötelességérzet leggyengédebb bimbója és a férfiu szívében nem érett meg a szerelmi féltékenység legkritkább gyümölcse.

Llorenza két éves volt, csak rövid idő óta tanult meg járni és még a gyermekek hebegésének összevisszaságával gagyogott, a mikor először látta Llorenzt, a ki tízéves fiu volt. Es ezen a napon reá rohant, átölelte nyakát, száját megcsókolta és azt mondta: „Szerelek!”

Llorenzt egy csapásra elfogta a szerelem és féltékenység. Minden erejével szívéhez szoritotta a kis lányt, felkiáltott, hogy a vallomást tudomásul veszi, és megesküdött, hogy abban az esetben, ha Llorenza valamikor megszegné adott szavát, a legkönyörtelenebbül boszut fog állani.

Mert ámbár még csak fiu, mégis ismeri a valencziai coplát, a mely így szól:

„A nőnek, a ki megszegi
Hű férfinak adott szavát,
Hűtlen, bűnös szívet a vas
Háromszorosan járja át.”

Es a forró csókkal, a melyet a

kis leánynak adott, elénekelt neki a coplát és azt lehetett hinni, hogy a két éves gyermek megértette azt, a mit énekelt, mert minden versénél azt felelte, hogy „igen, igen“ és tiszta angyalszemekkel tekintett Llorenzre.

Llorenza mindig angyaika maradt, mindig becsületes és igaz, mint fiatal leányka és később, mint asszony, éppen úgy, a mint az volt két éves korában, a mikor Llorenznek először ölelte át nyakát, csókolt meg száját és mondta: „szerelek!“

És miért is csalta volna meg őt, az ő Llorenzét, a ki imádta és a ki ebben a boldog Valencziában, a hol a világ legszebb kertjei vannak, a férfiak legféltékenyebbjének hírében állott, épp úgy, mint ő az asszonyok legjobbjának és mindkettő jogosan!

Igy hát nem is szolgáltattok okot a gyanúnak még árnyékára sem. Az erkölcsösségekben oly messzire ment, hogy mindig kabátba burkolózva járt; ő azt mondta, azért, hogy a hőrért óvja a naptól és szélétől, de valójában a miatt, hogy Llorenz ne szenvedjen, ha nap és szél simogatják.

És ha Llorenz őt magával vitte a „Plaza de toras“-ra, miután nem akarta egyedül otthon hagyni, de a mulatságról sem akart lemondani, mit gondolkod, mit tett Llorenza a sok összegyűlt ember és a szép, szívet hódító „terrorok“ előtt?

Azt mondta, hogy a foga fáj és ámbár fogai a legszebbek és a leg-egészségesebbek voltak egész Valencziában, nem elégedett meg azzal, hogy arcát a kabátkával eltakarja, de még tömött, fekete selyemkendőt szedett elő, úgy, hogy őt, senki sem láthatta és a mely még őt is megakadályozta, hogy valakit lásson.

Egyetlen egy esetben csuszott el ez a kendő és voltak Llorenza szemei láthatók; ez akkor volt, a mikor az a nagy csődület támadt, a melyet Corchuelito halála, a kit a bika a korláthoz nyomott, okozott; de a szent Szűz tudja, hogy az a kendő azonnal elfoglalta ismét a helyét.

De Llorenza oly élénken tette ezt a mozdulatot, a melylyel szemeit ismét eltakarta, hogy Llorenz látta Corchuelitot, a szép Corchuelitot, „Lidia“ királyát, minden szív legyőzőjét.

De ki is képzelte volna azt, hogy Corchuelitó kísértetiesen sápadt arcával, átdőfött mellével, még haldokolva meghódíthassa Llorenza szívét? Hisz Llorenza maga sem hitte volna. Valóban nem, a szent Szűz tudta csak.

Es mégis, mégis — — — figyeljetekek mind, a kik tudni akarjátok, hogy Llorenza mennyire volt a hitvesi lelkiismeretesség gyémántja és ti is, a kik tudni akarjátok, mennyire volt Llorenz a szerelmi féltékenység gyémántja, figyeljetekek és tudjátok meg, Valencziában milyen lelkek és milyen szívek találhatók.

Llorenz most nyolczvan éves és Llorenza hetvenkettő és hetven év óta szüntelenül szeretik egymást. És most Llorenza haldoklik, a haldoklók szentségei feladására vár és könyezve mondja Llorenznek:

— Egy fél századnál tovább győzri kedves férjem lelkiismeretemet egy ellened elkövetett ballépés felett való bánat. Egy éjszaka azt álmodtam, hogy Corchuelito megcsókolt szívedet és én engedtem, a nélkül, hogy örültem volna neki, de a nélkül is, hogy undorodtam volna.

Alig fejezte be mondását, Llorenz elsápadt. És egyuttal fájalmában és dühében felkiált. Fogait, a melyek még mindig szépek, vicsoritja. Az ágy végére támaszkodik, hogy le ne rogyjon!

— Halld, — mond Llorenza — az első és utolsó eset, hogy a féltékenység szenvedését okozom neked, kedves férjem, imádtott Llorenzem; de miután magam vagyok az oka, szert nyujtok neked ellene és kérelek, alkalmazd, ha azt akarod, hogy megelégedetten haljak meg.

Vánkosa alól előveszi a „navaját“, átadja neki és szabadá teszi mellét. És Llorenz megragadja a „navaját“ és háromszor belemártja az odatartott szívedbe. Llorenza pedig meghal és halálában dudolja a valencziai coplát és angyalszemeivel Llorenzre néz.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

* **Az Országos Régészeti és Embertani Társulat** f. hó 30-án, kedden délután 5 órakor az Akadémia heti ülésében rendes havi ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Dr. Réczey Viktor: A bakony-románi urnatemető; 2. Mahler Ede: Egyiptomi emlékek a magy. nemzeti muzeumban; 3. Titkari jelentés.

* **A Mücsarnok téli kiállítása** december 1-én nyílik meg a városi Mücsarnok teljesen újalakított termeiben.

* **Az Uránia második Petőfi-estéje.** Ma este fél 8 órakor tartja Tordai Grail Erzsi, a magyar költők hírneves terjesztője a külföldön, második Petőfi-estéjét. Az irodalmi estére, melynek első nagy sikere a múlt héten volt, a rendes helyáron lehet jegyet váltani a színház pénztáránál.

* **„Az állatok világa“.** Brehm hatalmas művéből, a melynek magyar kiadása most indult meg, a második füzet is napvilágot látott. Ennek a második füzetnek a szövegét kilencz kitűnő rajz illusztrálja. Adva van még a füzethez egy feketenyomatu műlap és egy színesnyomatu műmelléklet. Az állatok világa Légrády testvérek könyvkiadóhivatalában (Budapest, Váci-körút 78.), jelenik meg s minden könyvkereskedésben megkapható. Egy füzet ára 80 fillér.

EGYESÜLETEK.

+ **A Terézvárosi Társaskör** tegnap este tartott választmányi ülésén egyhangulag elhatározta, hogy a fővároshoz üdvözlő feliratot intéz, a melyben megköszöni a fővárosi közgyűlés által a magyar ipar érdekében hozott határozatot és kimondta, hogy a magyar ipar támogatására nemcsak saját körében elkövet mindent, de az összes fővárosi köröket is felhívja hasonló mozgalom megindítására.

+ **A Józsefvárosi Kör Jótékonyági Egyesülete** szegényei javára, folyó év december 1-jén, az előjárásági épület összes termeiben, hangverseny-nyel egybekötött táncvizgalmat rendez, gróf Károlyi Sándorné védnöksége alatt. Az estélyen Rákosi Viktor humoros felolvasást fog tartani.

+ **Matinée.** A *Tiszteviselők Országos Egyesülete* tegnap kezdte meg a tél folyamán saját házában tartani szándékolt irodalmi felolvasások sorozatát. Az első felolvasó Benedek Elek volt egy bájos falusi történettel, melyben a régi világból való emberek bátortalan szereleme van gyönyörű ellentétbe helyezve a mai fiatalság bátrabb, de erőtlenebb szerelmével. A kedves idill, a szerző művészi előadásában, mély hatást tett a közönségre. Ezután Jakab Ödön olvasott föl két szép költeményt. Vikár Béla szabad előadást tartott a magyar népköltés köréből.

SPORT.

Bécsi löversenyek.

(Vasárnap, október 28.)

— VIII. nap. —

A mai nyolczadik nap, a két évesek utolsó nagy próbája, a Henckel-emlékverseny került eldöntésre. A versenyben, sajnos, a résztvevők egyik legjobbika, Bordereau, kitört s így Carrasco lett a győztes az Ausztria-díjban harmadik helyre futott Kamarvsan előtt. A nap többi versenye nagyrészt a papirformákhoz hű lefolyást vett.

A részletes eredményről tudósítónk a következőkben számol be:

I. **Két éves nyerelesség verseny.** Távo-
lóság 1300 méter. Első gróf Trauttmannsdorf L. Marc Aucl-ja (lov. Barker.) Második Montezuma. Harmadik Kevély. Tot.: 10: 83. Helyre: 50: 120 és 64.

II. **Handicap.** Távo-
lóság 2000 méter. Első mr. Siltan Gondi-ja (lov. Barker.) Második Alice. Harmadik Féerie. Tot.: 10: 36. Helyre: 50: 87 és 97.

III. **Eladóverseny.** Távo-
lóság 1300 méter. Első lov. Lederer S. Völegény-e (lov. Slack). Második Berceuse. Harmadik Jagello. Tot.: 10: 33. Helyre: 50: 79. 122 és 181.

IV. **Gróf Henckel Hugó-emlékverseny.** Távo-
lóság 1600 méter. Első Söllinger R. Carrasco-ja (lov. Wilton). Második Kamarvsan. Harmadik Retour. Tot.: 10: 38. Helyre: 50: 81, 74 és 151.

V. **Beaten handicap.** Távo-
lóság 1000 méter. Első Rohonczy G. Hamamelis-e (lov. Morgan). Második Manilla. Harmadik Oppoziczió. Tot.: 10: 30. Helyre: 50: 79, 102 és 121.

VI. **Három évesek akadályversenye.** Távo-
lóság 3200 méter. Első Péchy A. Garcia-ja (lov. Shejbal). Második

Kótyag. Harmadik Cyrano. Tot.: 10: 21. Helyre: 50: 67 és 145.

VII. **Záróverseny.** Távo-
lóság 1600 méter. Első br. Harkányi J. Polónius-a (lov. Wilton). Második Max. Harmadik Kisasszony. Tot.: 10: 29. Helyre: 50: 69 és 61.

∞ **Budapest győz Grác ellen.** Ismét örömmel regisztrálhatjuk, a budapestiek ismét fényes győzelmet arattak az osztrákok felett. Ezuttal a „Budapesti Tornaklub“ a „Grazer Sportverein“-nel mérkőzött. A budapesti csapat főlénye az egész mérkőzés folyamán nyilvánvaló volt. A budapestieknek háromszor sikerült a labdát ellenfelük kapujába hajtani, míg a gráciaknak csak egyszer sikerült ez. A budapesti csapatban Mannó, Ordódy, Róka és Harsády tüntek ki, a gráciak csapatából Blumann vált ki. A megjelent nagyszámú közönség rokonszenvesen tüntetett a győztes magyarok mellett.

SZÍNHÁZAK.

(Hétfő, október 29-én.)

NEMZETI SZÍNHÁZ.

III. **Richard.**

Kezdeté 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Nincs előadás.

VÁRSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

NEPSZÍNHÁZ.

San-Toy.

Kinai daljáték 3 felv. Irták Edward Morton, Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fáy J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerette Sidney Jones.

Személyek:

A kínai császár	Ujvári Szerdahelyi
Szing-Hi	Németh
Jen-Ho, mandarin	Küry K.
San-Toy, leánya	Kovács
Csu-Li	Toillag
S. Georg Preston	Z. Bárdi G.
Poppy, lánya	Raskó
Bobbie, fia	Szirmai
Benson, hadnagy	Fedák S.
Dudley	

Kezdeté fél 8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Angot asszony lánya.

Vig opera 3 felvonásban. Szövegét irták: Clairville, Straudin és Konning. Fordította Vezéri Ödön. Zenéjét szerette Charles Lecocq.

Kezdeté fél 8 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Coralie és Társa.

Bohózat 3 felv. Irták Valabrégue és Hennequin. Fordította Heltai Jenő.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Petőfi-est

tartja Tordai Grail Erzsi.

Kezdeté fél 8 órakor.

Herczeg és Horvát

Budapest, Kerepesi-ut 52. szám. Adria-szállóval szemben.

A főváros és vidéki közönség egyaránt érzi a rossz pénzügyi viszonyokat! Jelszó: Takarékoskodni kell!

Erre nálunk van alkalom, mert még eddig nem létezett árért adunk el

Szerpentina-
lászterből
Elegáns nőruha
Moir selyemalj
Selyembluz minden színben

3.50 frt Szörme gallér
4.35 frt Selyem utcai ruha
10-15 frt Pongis selyemruha
9-17 frt Elegáns öszi kabátok
5 frt Legelegánsabb gallérok

10 frt és följebb Angol ruhakelmék 65 kr.-tól 2.20 frt
25 frt Páplán, legjobb fajta 4 frt
15-20 frt Selyempaplan minden színben 3.50 frt
5-10 frt Függyönyök két ablakra 2.40 frt
4-20 frt Ággyterítő 3 darab 5 frt és följebb

Gyászruhák négy óra alatt elkészítetnek.

Kiadóhivatal:

IV., Vármegye-utca 11-13.

KIS HIRDETÉSEK

Kiadóhivatal:

IV., Vármegye-utca 11-13.

A kis hirdetések előre fizetendők. E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 fill., vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül. A kis hirdetésekbe a címzet és lakást is lehet tenni minden külön díjazás nélkül. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli 'udakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik. Vidékről igen kényelmesen beküldhetők a kis hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére a kis hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja a kis hirdetés árát. Kis hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, IV., Vármegye-utca 11-13.

Kereskedelmi és Iparkalauz. Beszerzési források.

Czimbalmaim,

melyek az illetékes zene-kapacitások által minden tekintetben a legkiválóbbaknak vannak elismerve és így a hazai és külföldi kiállításokon az első díjat nyerték, 75 fittól különböző árban kaphatók. Mint-hogy ez idő szerint a czimbalmának pedálján és belső szerkezetén utóélettel találmányom van, így javításokat és átalakításokat is elfogadok, a hang javulásért és tartóságért kezességet vállalok.

Habits Antal

hangszerkészítő mester.
Budapest, VII. kerület, Erzsébet körút 42. sz. és Vörösmarty-utca 16. szám.
Árjegyzéket bérmentve küld.

Első magyar budapesti cipő gyors javító-intézet
Budapest, V., Marokkó-utca 2. sz.
Mindennemű cipőjavítás gyorsan, szolidan és leg-
jutányosabban.

Egyházi szerek,
lobogók, képek és könyvek
legolcsóbban kaphatók:
Sziúts és társánál,
Budapest, IV., Ujvilág-
utca 2. sz.

Első magyar betűn-
tőde részvénytársaság
Budapest, Desseffy-utca
32. sz. Könyv- és címír-
sok. Rézlenia gyártás. Me-
chanikai műhely.

Kitűnő,
valódizsekélykonyha. Ebéd,
vacsora 20 forintért, a Fe-
hérió szálloda éttermében.
Ürmösinel, Kerepesi-ut.

Legolcsóbb bevásárlási
forrás!

W. WEISZ LAJOS

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 22.
(Telefon-Hirmondó épület).

Saját gyártmányu
férfi- és nő-ruha nagy
raktára.

Mérték szerinti megrende-
lések a legújabb divat sze-
rint a legjobb minőségű
kül- és belföldi gyapju-
szövetekből a legegán-
sabban eszközöltetnek,
feltűnő olcsó árak
mellett.

Butoriparosok,
Nemes és Lengyel Bu-
dapest, IV., Keoske-
méti-utca 6. sz. I. em.,
ajánlják dusan felszerelt
raktáraikat, saját készítmé-
nyű fa- és kárpitos mun-
kákban.

Képes
leve-
lező-
lapok.

Naponta újdonságok.

Nagybani árak
vizonteladók. Árjegy-
zék ingyen és bérmentve.

Leitner M. L. és fia
papirkereskedésében,
BUDAPEST,
V., Váci körút 18. sz.

Tengerifü 3 részű csinvat-
matracz 3-50 kr. 2 szem-
lél-es atlasz cachemir-
paplan 3-50 kr (varrás-
nélkül), négy gomboszu-
nóm nyugékony bőrkéz-
tyű 78 kr. Szövött tiszta
selyemkeme mint Taffet
és brocat átlag 88 kr.
Kapható, míg a készlet
tart. Steiner Simon ver-
senyáruházában Ki-
rály-utca 34. sz. a
Kérném a címre ügyelni!

Magyarország
leghírnevebb
ásvány-gyógyfor-
rásai a

Bikszádi
gyógyit mint a
drága Selters. A

Sztojhai
azonos a karls-
badival.
Bérlők: Almer
Lajos és Károly,
Nagybánya.

„Lucifer“
alágyujtó

Maleczky szabadal-
ma. Legjobb, legkényel-
esebb és legolcsóbb. —
Alágyujtóhoz fa tel-
jesen felesleges. Szá-
zankint 90, 160, illető-
leg 260 fillér. 2 koroná-
tól kezdve házhoz szállít-
tatik. Gyári főraktár: VII.,
Rottenbiller-utca 15. Vi-
szontelárusítónak árendé-
mény.

Kész
konyha-berendezés
állandó raktára

BÖLE JÓZSEF
asztalos-mesternél,
Budapest,
VIII., Stáhy-utca 1.

Baromfi kiállítás.
Az Artézi-fürdő melletti
fővárosi pavilonban nyitva
reggel 8-tól este 7-ig.

Hallatlan olcsóság!

275 drb csak 1 frt 85 kr.
Egy elegáns óra 3 évi
jótállással, aranyozottlánc-
zal, 1 csodaszép szivar-
szipka borostyánkővel, 1
pompás nyakkendő, 1 szí-
mili-brilliansal, 1 igen ele-
gáns gyűrű utánzótt drága-
kövel férfi és nő részére,
1 gyönyörű készlet, áll kéz-
elő-, gallér- és mellgom-
bókból patentzárral, 4 drb
valódi vászon-zsebkendő,
1 ig. eleg. nickl íróeszköz
angol szerkezettel, 1 szép
toilet-tökörök fésűvel, 1
el-g. párisi broche nőknek,
legújabb fazon, 1 fin. kö-
tészű jegyzőkönyv, 20 drb
levelezési tárgy, 1 legf. toll-
tartó, 72 drb finom angol
írótoll és még 175 drb más
tárgy, a mi a házban hasz-
nos és nélkülözhetetlen.
Mindezen díszes tárgyak
csak rövid ideig kaphatók
postai utánvétellel, vagy a
pénz előleges beküldése
után.

Exporthaus H. Spingarn,
Krakau, Brzezowa 12.
2 csomag vételnél 1 szép
zsebkést, 2 élüt, ingyen rá-
adok. Meg nem felelőt aka-
dálytalanul visszaveszek.
7583

500 forintos
kölcsönt keresek 100 frt
évi törlesztéssel 8-as ka-
matra. Biztos tők 300 négy-
szögöl te mő szőlő s az
összegnek megfelelő élet
biztosítási kötvény, melyre
20 frt már fizetve. Ügy-
nök kizárva. Czim a kiadó-
hivatalban Rom. kath. ne-
mes. 7584

BUTOR.

Helyiség változtatása foly-
tán a készlet háló- és
ebédő, valamint egyéb
butor berendezési tárgyak
készpénzfizetés mellett ol-
csón eladatnak

Bartók Farkas
butor nagyban
VI., Ó-utca 11. szám.

Bruck Zsigmond
nagy aruháza kész női-
ruhákban.

Kerepesi-ut végén 75.
szám, sarok.

Téli kabát 6.50, 7.50 és
felőbb Flanel pongyola
3.80. Flanel ingbluz 98.
Szövet flanel ingbluz 160,
180. Cazán (posztó) ing-
bluz fekete és sötét kék
1.80. Bordó selyemmel hi-
mezve 2.50, 2.80. Bruck-
féle szövetalj gráci posz-
tóból 1.90. Szövet utcai
ruhák orosz szabásu gráci
posztóból 4.40.

Képes árjegyzéket bér-
mentve küldöm.

12-15 forintért

remek szép szabásu öl-
tönyöket ugyszintén 12
frttól 20 frtig felöltő
és télikabátokat készit,
pontos mérték szerint, tisz-
ta gyapju szövetből Mehr
Sámuel okl. műszabász,
Nagydiófa utca 18 M.,
I. em. Vidékre mintákat
és mértékveteli utasítást
bérmentve küld.

Rómába és Szentföldre!

Legérdekesebb, legkényelmesebb, legolcsóbb tár-
sas-utazás Olaszországba és

KELETRE

az öröknyár vidékeire.
Indulás Budapestől M. Á. V. keleti pályaudva-
rából 1900. december hó 9-én.
Részletes felvilágosítást nyújt s jelentkezéseket
elfogad

PROPPER N. JÁNOS
igazgató.

Keleti Utazási Irodája.
Budapest, Zöldfa-utca 27. sz. I. emelet.
Utlevélről idejekorán gondoskodni kell.

KÁVÉ!

Ajánlom kitűnő minőségű kávéimat a következő
igen olcsó árban:

Nyers kávé.
1 kiló Verseny-kávé (igen szép zöld) frt 1.30
1 kiló Gyöngy-kávé frt 1.50
1 kiló Mocca (afrikai) frt 1.40
1 kiló Mocca (finom) frt 1.60
1 kiló Jáva frt 1.40
1 kiló Java (igen finom) frt 1.60
1 kiló Kuba-kávé frt 1.70
1 kiló Cuba Portorico frt 1.90
1 kiló Vegyes Pörkölt kávé igen szép
és jó frt 1.40

4 1/2 kiló postaszák megrendelésnél vidékre is teljesen
bérmentve minden más költség nélkül szállítok.

Kávéim tiszta és jó minőségűek 10 év óta fennálló jó
hírnevem kezesekedik.

Balogh László
BUDAPEST,
Fő-üzlet: Rottenbiller-utca 12.
Flók-üzlet: Andrássy ut 86.

Tüzifa árjegyzék.

	4 méter	2 méter
I ^a Bükkhasábfa	17 frt	9 frt
I ^a Tölgyhasábfa	18 frt	9 50
I ^a Cserhasábfa	19 frt	10 frt
I ^a Gyertyánhasáb	20 frt	10 50
Dorongfa	16 frt	8 50
Puhafa	14 frt	7 50

Rövidre aprítva, házhoz szállítva, behordva.
Megrendelhető személyesen v. levelezőlapon
CILCERBÉLA tüzfiraktárában
Budapest, V., Visegrádi-utca 60.

Több ezren bizonyították,
hogy a Hermann A. féle eredeti
Horvá országi szi vórium

a legjobb. Külön megemlítendő mint külön-
legesség a gróf Khuen-Hédervary bán jegyű
szilvóriumot, mely 3 üvegen felül íesz utánvét mellett
szállítva. A mon-rechiában kizárólagosan kapható a
Hermann A. féle Horvátországi Szilvórium Csarnokában
Budapest, V., Erzsébet-ter 18/a. Kitüntetve minden
világkiállításon Fözde és köp-ont: Varasd (Horvátor-
szág). Alapított 1874. Különlegesség: idej órási
aszalt szilva 5 és 10 kilós zacskokban.

10.000 forint tiszta haszonra

a legkisebb kockázattal mellett
mindenki szert tehet, a ki tagul lép be, egy
egész Ausztria-Magyarországon megenge-
dett biztos értékpapírok kihasználására

alakult egyesületbe.
Havi részletfizetés 6 frt, félrészfogy 3 . . .
Tagsági feltételeket ezen szigoruan szolló Intézményről
ingyen és bérmentve közöl
(levelek 10, levelező-lapok 15 krajczar)
AMSTERDAM, a Commerc- & Creditbank
laas Witsenkade 13. Igazgatóság.
Keresetnek megbízható képviselők.

10 forint

remek szabásu férfi-öltöny,
mérték után, valódi gyap-
ju-szövetekből

Grünfeld Ignác
férfi-szabó,

Budapest, VIII., Orczy-ut
24. sz. Vidékre minták
bérmentve 7524

Keresek

patak-malmot bérbe vagy
esetleg vételre. Hajlandó
vagyok gőzmalomban is
munkát vállalni Trompé-
ter József molnár, Csejte
Nyitra m. 7693

Angol női ruhákat
késziték igen olcsón. Léka
Jozsef, IX., Ferencz-ter 11.,
II. em. 25. Levelezőlap-
meghívásra házhoz jövek.
7566

Lósőrmatracz

3 részű 15 kg. súlyban
csinvatból 14 forintért
kapható, míg a készlet tart.
Budapest, IV. ker
Teréz-körút 36. sz. a
kárpitosnál.

Kispesten

Petőfi-utca 22. számú ház
szabadkézből eladó. Érte-
kezhetni ugyanott a tulaj-
donosnál vagy a kiadóhi-
vatalban. 5860

Betegek

legbiztosabban meggyó-
gyulnak **Dr. Palócz**
gyógymódjával Buda-
pest, VII., Kerepesi-ut
10. Levélre kimerítő
válasz

Buday és Mészáros

férfi-szabó özég
V., József-ter 1. sz. II. em.
ajánlja magát elegáns uri-
ruhák, sport- és lovagló-
kosztümök, magyar disz-
ruhák és libériák legfino-
mabb szövetekből való
elkészítésére.

Kis Hirdetések

felvételnek a
kiadóhivatalban
IV., Vármegye-utca 11-13.

Allást keresők

munkaadók,
vevők és eladók,
bérlők

bérbeadók
és mindazok, akik a nagy
közönség köréből keresik
az érdekelt feleket,

hirdessenek

„MAGYARSÁG“
„Kis Hirdetések“

rovatában.
A kis hirdetésekbe a cí-
met és lakást is be lehet
tenni minden külön díja-
zás nélkül.

!!! Minden szó egy-
szeri beiktatása 2 fillér,
vastagabb betűvel 4
fillérbe kerül!!!

Női ruhát
olcsón késziték haznál, Ben-
czik Juliska, Kisfaludy-
utca 16., I. em. 11. 511